národní
úložiště
šedé
literatury

Stav životního prostředí v jednotlivých krajích České republiky v roce 2008: Ústecký kraj

CENIA, česká informační agentura životního prostředí
2009

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-316542

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Licence Creative Commons Uveďte původ 4.0

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 23.05.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

Odpady

PRODUKCE ODPADŮ

Odpadové hospodářství je ovlivněno expanzí nově vznikajících výroben a množstvím průmyslových zařízení, což je charakterizováno zvýšenou produkcí stavebních a průmyslových odpadů. V roce 2008 dosáhl celkový objem vyprodukovaných odpadů 3,2 mil. tun a produkce nebezpečných odpadů byla téměř dvojnásobná díky nárůstu odpadů ze sanací starých zátěží. Produkce komunálního odpadu v roce 2008 mírně klesla, avšak způsob dalšího nakládání s ním se nemění, v roce 2008 bylo 94 % komunálních odpadů skládkováno. Z hlediska množství vyprodukovaných odpadů se kraj v roce 2008 řadil na 4. místo v ČR.

Produkce odpadů na obyvatele v Ústeckém kraji [t.obyv.$^{-1}$], 2002–2008
Zdroj: CENIA

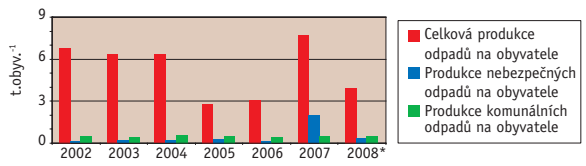

NAKLÁDÁNÍ S ODPADY

V roce 2008 byl zaznamenán nárůst výtěžnosti sběru elektrozařízení, množství zpětně odebraných domácích spotřebičů se oproti roku 2007 více než zdvojnásobilo (2,1 kg/osobu). V případě odběru počítačů, hraček a podobných spotřebitelských zařízení došlo v roce 2008 k téměř 90% nárůstu. V roce 2008 došlo ke zvýšení výtěžnosti tříděného sběru o 15 %, v současné době obyvatelé kraje vytřídí 29,9 kg odpadu na osobu a rok. Vývoj produkce vytříděných biologicky rozložitelných komunálních odpadů sice svědčí o zvýšení třídění, nebylo však dosaženo snížení množství směsných komunálních odpadů. Nastupující separátní sběr BRKO je využíván přednostně pro odpady ze zahrad, které se do systému komunálních odpadů dosud nedostaly z důvodu kompostování na zahradách u rodinných domů.

Struktura materiálově využitelných složek z komunálních odpadů v Ústeckém kraji* [%], 2008, Zdroj: CENIA

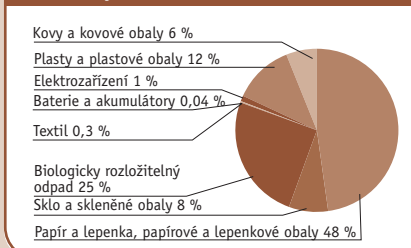

	kat. číslo
Papír a lepenka	20 01 01
a papírové a lepenkové obaly	15 01 01
Sklo	20 01 02
a skleněné obaly	15 01 07
Textil	20 01 10
	20 01 11
a textilní obaly	15 01 09
Plasty	20 01 39
a plastové obaly	15 01 02
Kovy	20 01 40
a kovové obaly	15 01 04
Biologicky rozložitelný odpad	20 02 01
	20 01 08
Baterie a akumulátory	20 01 33
	20 01 34
Elektrozařízení	20 01 35
	20 01 36

Na území kraje bylo v roce 2008 provozováno 15 skládek, z toho 11 skládek ostatních odpadů a 4 skládky nebezpečného odpadu. Řada dosluhujících kazet provozovaných skládek je uzavírána a postupně rekultivována. Během roku 2008 byl ukončen provoz skládky inertních odpadů Jedlová Hora. Na území kraje je v provozu spalovna nebezpečných odpadů SITA CZ a.s. (Ústí nad Labem). Aktuální seznam všech provozovaných zařízení ke sběru, výkupu, odstraňování nebo využívání odpadů v Ústeckém kraji je uveden na http://websouhlasy.kr-ustecky.cz.

Množství komunálních odpadů odstraněných skládkováním v Ústeckém kraji [tis. t], 2002–2008, Zdroj: CENIA

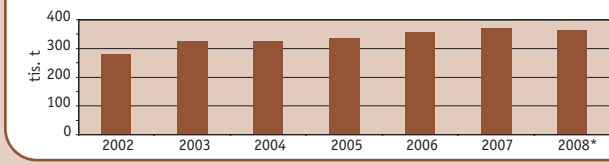

* předběžné údaje

AKTIVITY KRAJE V OBLASTI ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Projekty

- Ústecký kraj připravil dokumentaci projektu **Protipovodňová opatření na drobných vodních tocích Ústeckého kraje** a zajistil investiční přípravu **prioritních protipovodňových opatření Ústeckého kraje** na dolním toku řek Labe, Ohře a Chomutovky.
- Byly zadány a zpracovány studie **„Akční plán Koncepce směrů rozvoje zemědělství a venkovských oblastí Ústeckého kraje pro období 2007–2013“** a **„Rámcový a detailní projekt obnovy porostů v imisních oblastech Krušných hor“.**
- Byla projednána **změna Plánu rozvoje vodovodů a kanalizací.**
- Krajský úřad Ústeckého kraje připravil **projekt implementace evropsky významných lokalit na území Ústeckého kraje** v objemu 15,6 mil. Kč a projekt zaměřený na **záchranu kriticky ohrožených druhů.**
- Krajský úřad Ústeckého kraje zpracoval materiál **„RENREN – Renewable Energy Regions Network“** (Síť regionů využívajících obnovitelné zdroje energie).
- Byl realizován projekt **„Obnova poškozeného vodohospodářského režimu v Severočeské hnědouhelné pánvi“**, který se týká oblastí poškozených těžbou hnědého uhlí a zahrnuje návrh monitoringu a vodohospodářského řešení sanace zbytkových těžebních jam.
- Probíhala distribuce nádob na oddělený sběr odpadu pro školy. Pokračovala také **informační kampaň ke třídění odpadů** pro rok 2008 a byly vyhlášeny výsledky **soutěže obcí „Skleněná popelnice“ a soutěže škol.**
- Krajský úřad Ústeckého kraje v úseku životního prostředí a zemědělství administruje několik dotačních programů. Patří mezi ně **„Program poskytování podpor na hospodaření v lesích v Ústeckém kraji na roky 2008–2009“.** V roce 2008 bylo uzavřeno 90 smluv v celkovém objemu podpory 2,5 mil. Kč, 30 projektů bylo podpořeno z **„Programu podpory směrů rozvoje zemědělství a venkovských oblastí v Ústeckém kraji na roky 2008–2013“**, celková finanční podpora těchto projektů představovala 5,4 mil. Kč. Z **„Programu ekologické výchovy, vzdělávání a osvěty v Ústeckém kraji pro rok 2008“** bylo podpořeno a smluvně zajištěno 8 projektů v celkové výši 3,7 mil. Kč, z Fondu vodního hospodářství Ústeckého kraje získalo podporu v hodnotě 38 mil. Kč 56 projektů.
- V rámci **Operačního programu Životní prostředí** v prioritní ose č. 4 bylo na podporu projektů, které se zaměřují na zkvalitnění nakládaní s odpady, snížení produkce odpadů nevhodných pro další zpracování a odstraňování starých ekologických zátěží, podáno 27 žádostí o poskytnutí dotací, 21 žádostí bylo schváleno.
- Pokračuje **projekt Krajského úřadu Ústeckého kraje a autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a.s.**, realizovaný s cílem zvýšení výtěžnosti separovaného odpadu z obcí (zejména papíru, skla a plastů). Do třídění komunálního odpadu je již zapojeno 343 měst a obcí. Díky tomuto projektu v roce 2008 přibylo v Ústeckém kraji 404 sběrných nádob na tříděný odpad a 100 nádob z mimořádného nákupu společnosti EKO-KOM, a.s. Obyvatelé kraje tak mají k dispozici celkem 12 460 kontejnerů na tříděný odpad.
- Pro podporu propagace **Operačního programu Infrastruktura** a realizace opatření **Plánu odpadového hospodářství Ústeckého kraje** byl zahájen společný projekt Ministerstva životního prostředí a Ústeckého kraje **„Sběrné nádoby do veřejných institucí, a zejména do školských zařízení“**, zaměřený především na distribuci sběrných nádob do škol, dětských domovů, na úřady, do věznic, nemocnic, knihoven a jiných veřejných institucí.

Další informace

http://www.kr-ustecky.cz

Porovnání stavu životního prostředí v Ústeckém kraji s ostatními kraji podává srovnávací zpráva „Stav životního prostředí v jednotlivých krajích ČR – Porovnání krajů, 2008“ – http://www.cenia.cz, http://www.mzp.cz.

STAV ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V JEDNOTLIVÝCH KRAJÍCH ČR V ROCE 2008
Zpracovala: CENIA, česká informační agentura životního prostředí

© 2009, Ministerstvo životního prostředí

Spolupráce: Krajský úřad Ústeckého kraje, Český hydrometeorologický ústav, Státní zdravotní ústav

Grafický design a sazba: Daniela Řeháková
Tisk: GZH, s.r.o.

Kontakt:
CENIA, česká informační agentura životního prostředí
Litevská 8, 100 05 Praha 10
www.cenia.cz, info@cenia.cz, tel.: +420 267 225 340

Vytištěno na papíře vyrobeném bez použití chloru.

2008

Stav životního prostředí

v jednotlivých krajích České republiky

Ústecký kraj

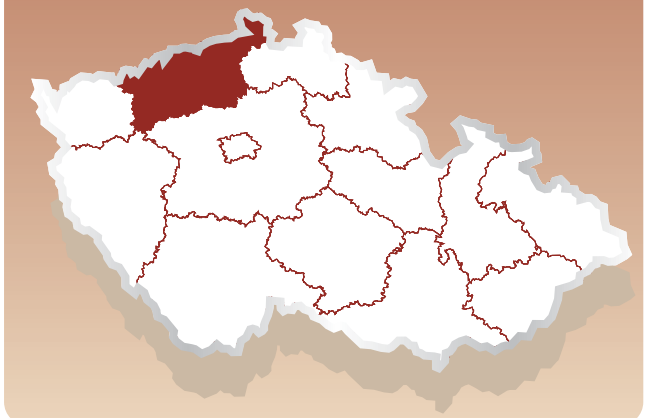

cenia

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Ústecký kraj

Přírodní poměry kraje jsou velmi rozmanité a do značné míry ovlivnily osídlení i hospodářské využívání území. Západ kraje při hranicích s Německem tvoří řídce osídlené Krušné hory, nejvyšší místo kraje leží na úbočí Klínovce (Macecha, 1 113 m n. m.). Krušné hory směrem do vnitrozemí strmě spadají do podkrušnohorské pánevní oblasti, která vzhledem ke svému geologickému vývoji (jde o tektonickou sníženinu s mocnými třetihorními sedimenty) disponuje značnými zásobami hnědého uhlí, s čímž souvisí i velká koncentrace průmyslu, zejména energetického. Z pánevní oblasti směrem na východ se zvedá vulkanické České středohoří, východ kraje tvoří rovinatá a zemědělsky využívaná krajina v okolí Litoměřic a Loun. Na severu kraje se rozkládá převážně pískovcová Děčínská hornatina, jejíž součástí je i NP České Švýcarsko. Kostru říčního systému v kraji tvoří Labe, které pod Litoměřicemi protéká Českým středohořím a posléze Děčínskými stěnami. Jeho levostrannými přítoky jsou Bílina a Ohře, pravostrannými Ploučnice a Kamenice. Místo, kde Labe opouští území ČR, je nejnižším místem kraje i ČR (Hřensko, 115 m n. m.). Klimaticky je možné kraj rozdělit na chladné a vlhké Krušné hory, mírně teplé Podkrušnohorské pánve a Šluknovsko a teplý a suchý jihovýchod kraje.

Vzhledem k přírodním podmínkám je Ústecký kraj převážně průmyslový. Zpracovatelský průmysl má i největší podíl na zaměstnanosti v Ústeckém kraji (28 %). Trendy v průmyslu (pokles těžby uhlí, restrukturalizace podniků, útlum výrob) mají za následek, že míra registrované nezaměstnanosti v kraji patří v národním srovnání k dlouhodobě nejvyšším (7,4 % v roce 2008). Kraj má (s výjimkou Šluknovského výběžku) velmi dobré dopravní napojení, neboť jím procházejí důležité silniční i železniční mezinárodní tahy (např. dálnice D8 a železniční koridor přes Ústí nad Labem a Děčín do Německa). Řeka Labe je nejdůležitější vodní cestou v ČR a umožňuje lodní přepravu do Hamburku, přístavu v Severním moři. V roce 2007 se kraj podílel na tvorbě hrubého domácího produktu (HDP) ČR 6,5 %. V přepočtu na jednoho obyvatele dosáhl 80,7 % republikového průměru a mezi kraji je na dvanácté pozici.

Základní socioekonomická charakteristika Ústeckého kraje, 2008
Zdroj: ČSÚ

Ukazatel	Údaj za kraj	Podíl na ČR (%)/ průměr ČR
Rozloha (km²)	5 335	6,8 / –
Počet obyvatel	835 891	8 / –
Hustota zalidnění (obyv.km⁻²)	156,7	– / 132,7
Podíl městského obyvatelstva (%)	81,4	– / 73,8
Míra registrované nezaměstnanosti (%)	7,4	– / 5,4
Tvorba HDP na obyvatele (běžné ceny, Kč)	284 558	– / 353 701
Tvorba HPH podle sektorů (%)*		
- Primární (zemědělství a těžba)	7,4	– / 4,1
- Sekundární (zprac. průmysl, staveb. a energetika)	45,5	– / 36,1
- Terciární (služby, doprava a správa)	47	– / 59,8

* Hrubá přidaná hodnota (HPH) představuje nově vytvořenou hodnotu, kterou získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit. Je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí a mezispotřebou.

EMISNÍ SITUACE

Významnými zdroji emisí v Ústeckém kraji jsou především elektrárny, teplárny, povrchové doly a provozy chemického, strojírenského a papírenského průmyslu a průmyslu stavebních hmot. Významným zdrojem emisí je ale i zemědělství. Z hlediska znečišťování ovzduší nabývá na významu vzhledem ke svému rychlému rozvoji automobilová silniční doprava. K celkovému poklesu emisí došlo v roce 2008 díky snížení výroby v průmyslovém a energetickém odvětví. Emise znečišťujících látek poklesly i ze sektoru středních a mobilních zdrojů, naopak z malých zdrojů (zejména lokální topeniště) stouply emise TZL, SO_2 a CO. V roce 2008 byly splněny všechny doporučené hodnoty krajských emisních stropů pro rok 2010 (SO_2, NO_x, VOC, NH_3 dle NV č. 351/2002 Sb.).

Vývoj emisí základních znečišťujících látek v Ústeckém kraji [index, rok 2000 = 100], 2000–2008, Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, ORP, CDV, VÚZT, ČSÚ

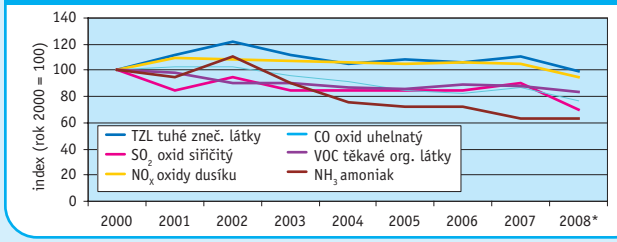

* předběžné údaje

Struktura zdrojů emisí v Ústeckém kraji [%], 2008
Zdroj: ČHMÚ, ČIŽP, ORP, CDV, VÚZT, ČSÚ

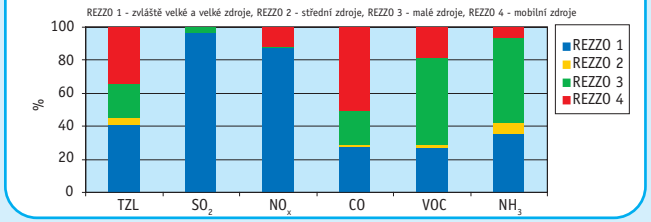

KVALITA OVZDUŠÍ

V roce 2008 došlo na území kraje k překročení imisního limitu pro roční průměr NO_2 a denní průměr pro suspendované částice PM_{10} na 6 měřicích stanicích z 20. Jednalo se však o malé území – oblasti se zhoršenou kvalitou ovzduší byly ustanoveny na 1,1 % území kraje. Na území kraje došlo i k překročení cílového imisního limitu pro benzo(a)pyren (na 1 stanici ze 4). Oblast s překračováním cílových imisních limitů bez zahrnutí přízemního ozonu tak zaujímala 1,9 % území kraje. Cílový imisní limit pro ozon byl překročen na sedmi stanicích z deseti, na kterých je tato látka na území kraje monitorována. Imisní situace je silně ovlivňována rozptylovými podmínkami. V roce 2007 i 2008 byly tyto podmínky příznivé a lze tak konstatovat zlepšení situace týkající se kvality ovzduší.

Podíl oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší a oblastí s překračováním cílových imisních limitů na rozloze Ústeckého kraje* [%], 2004–2008, Zdroj: ČHMÚ

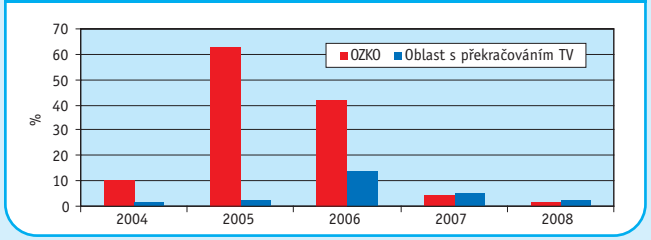

Mapa oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší v Ústeckém kraji, 2008
Zdroj: ČHMÚ

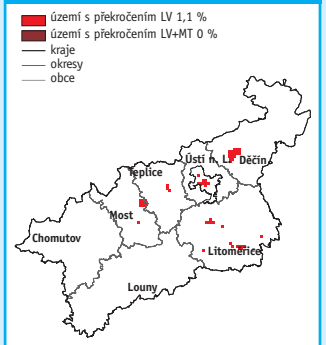

Mapa oblastí s překračováním cílových imisních limitů v Ústeckém kraji bez zahrnutí přízemního ozonu, 2008
Zdroj: ČHMÚ

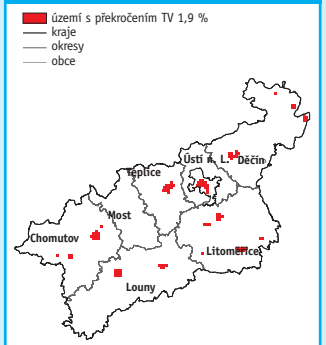

* LV – imisní limit (z angl. Limit Value), TV – cílový imisní limit (z angl. Target Value), MT – mez tolerance
OZKO – oblast se zhoršenou kvalitou ovzduší; oblastí se zhoršenou kvalitou ovzduší se rozumí území v rámci územního celku (zóny nebo aglomerace), kde je překročena hodnota imisního limitu pro ochranu lidského zdraví u jedné nebo více znečišťujících látek (oxid siřičitý, suspendované částice PM_{10}, oxid dusičitý, olovo, oxid uhelnatý a benzen).
Oblastí s překračováním cílových imisních limitů se rozumí území v rámci územního celku (zóny nebo aglomerace), kde je překročena hodnota cílového imisního limitu pro ochranu lidského zdraví u jedné nebo více znečišťujících látek (kadmium, arsen, nikl a benzo(a)pyren). Cílový imisní limit je stanoven i pro přízemní ozon, který se z důvodu jeho překračování na většině území ČR nezahrnuje do vyhodnocení pomocí mapy.

ALERGICKÁ ONEMOCNĚNÍ

Mezi zdravotně nejvýznamnější znečišťující látky v ovzduší patří suspendované částice a oxid dusičitý v lokalitách významně zatížených dopravou. V určitých lokalitách (zatížených dopravou, průmyslem nebo vytápěním domácností) jsou problémem i PAU (polycyklické aromatické uhlovodíky). Každoročně je nadlimitním koncentracím těchto látek vystavena určitá část populace v závislosti na aktuální kvalitě ovzduší. Znečištění vnějšího i vnitřního ovzduší je spojováno, jako jeden z mnoha faktorů (výživa, životní styl, imunita apod.), s nárůstem počtu alergií. Počet alergických onemocnění obecně stále narůstá, stav na území kraje lze v posledních letech označit za mírně stoupající. Pokles počtu onemocnění v roce 2008 může být všeobecně způsoben zavedením poplatků ve zdravotnictví. Počet pacientů léčených v alergologických ordinacích v roce 2008 na území kraje byl 65 403, tj. 8 % všech obyvatel kraje (celkově je v ČR 8 % pacientů s alergickým onemocněním). Oddělit přímý vliv znečištěného ovzduší od ostatních spolupůsobících faktorů a kvantifikovat jej je však značně obtížné.

Počet a podíl pacientů léčených v alergologických ordinacích v Ústeckém kraji [tis., %], 2002–2008, Zdroj: ÚZIS ČR, ČSÚ

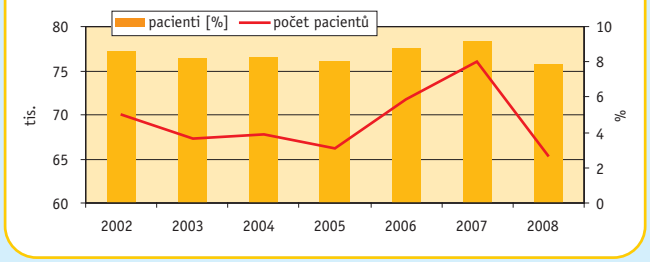

Voda

JAKOST VODNÍCH TOKŮ

V kraji bylo sledováno 37 profilů*.

- Ve skupině A bylo zatřídění jakosti negativně ovlivněno především vysokými koncentracemi AOX, kdy 20 z 28 profilů dosáhlo V. třídy a dva profily IV. třídy. Obecně nejznečištěnější řekou byla Bílina, která dosáhla IV. a V. třídy i v mnoha dalších ukazatelích. Dalšími silněji znečištěnými toky byly Teplický potok, Mandava a Blšanka. Velmi dobře hodnoceny byly naopak hraniční toky – Flájský, Rybný, Vilémovský a Moldavský potok, Bystřice, Kamenice, Černá voda a dále Ohře od Lužného po Terezín.
- Ve skupině B je Ústecký kraj jediným krajem, kde byla dosažena III. třída. Jednalo se o 1,1,2-trichlorethen a 1,1,2,2-tetrachlorethen na profilu Bílina-Ústí nad Labem.
- Ve skupině C bylo dosaženo IV. třídy pro zinek v profilu Teplický potok-Kozlíky a pro arsen v profilu Bílina-Chánov. Arsen dosáhl na několika profilech i III. třídy, stejně jako veškeré železo a po jednom profilu kadmium a veškerý mangan.
- Ve skupině D měly nejhorší hodnocení enterokoky, které dosáhly V. třídy na čtyřech profilech na Bílině, na Polavě a na Teplickém potoce a IV. třídy po jednom profilu na Chomutovce, Mandavě a Vilémovském potoce. Termotolerantní koliformní bakterie byly klasifikovány V. třídou na 3 profilech – Bílina v Chánově a v Ústí nad Labem a Teplický potok-Kozlíky.

Podíl sledovaných profilů ve třídách jakosti vod ČSN podle skupin ukazatelů A–D v Ústeckém kraji [%], 2008, Zdroj: ČHMÚ

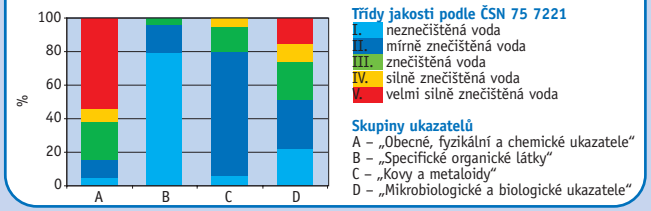

VODNÍ HOSPODÁŘSTVÍ

Celkový objem vyrobené pitné vody pokračoval v dlouhodobém poklesu meziročním snížením o 3,51 mil. m³ na hodnotu 59,21 mil. m³. Zároveň počet obyvatel zásobovaných pitnou vodou z vodovodu se meziročně zvýšil o 1 691. Spotřeba pitné vody na obyvatele se meziročně významně snížila na 87,5 l na obyv. za den v roce 2008. Ztráty pitné vody ve vodovodní síti se dlouhodobě pohybují nad průměrem ČR, který v roce 2008 činil 19,4 %.

Zásobování pitnou vodou a připojení na kanalizaci v Ústeckém kraji [%], 2000–2008, Zdroj: ČSÚ

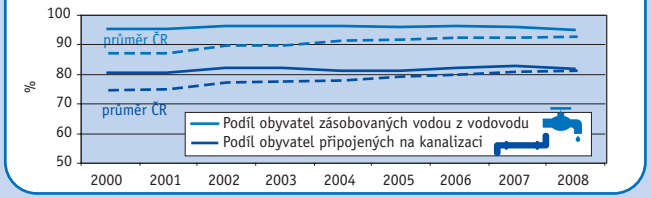

Podíl ztrát z vody vyrobené pro veřejnou potřebu v Ústeckém kraji [%], 2000–2008, Zdroj: ČSÚ

2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
27,9	27,0	27,0	27,9	25,5	24,8	25,0	24,5	24,5

V domech připojených na kanalizaci s koncovou čistírnou odpadních vod (ČOV) v roce 2008 žilo 77,6 % z celkového počtu obyvatel kraje. Čištěno bylo 94,1 % odkanalizovaných odpadních vod. Za významné akce ke snížení množství znečištění vypouštěného v odpadních vodách lze považovat realizaci rekonstrukce ČOV Louny, ČOV Podbořany, ČOV Želénky, ČOV Bílina a ČOV Varnsdorf a zahájení stavby ČOV Litvínov.

* Jedná se o profily na vodních tocích: Labe, Ohře, Bílina, Ploučnice, Mandava, Kamenice, Chomutovka, Liboc, Teplický potok, Blšanka, Křinice, Černá voda, Divoká Bystřice, Flájský potok, Moldavský potok, Polava, Rybný potok a Vilémovský potok.

Lesy, krajina, zemědělství

VYUŽITÍ ÚZEMÍ

Rozloha Ústeckého kraje v roce 2008 činila 533 452 ha. Meziročně klesla rozloha orné půdy o 441 ha, vzrostla výměra trvalých travních porostů o 37 ha, lesních pozemků o 488 ha a zastavěné plochy o 89 ha. Ostatní kategorie se významně nezměnily. Pokračoval trend nárůstu trvalých travních porostů, zastavěných ploch a lesních pozemků na úkor orné půdy.

Struktura využití území v Ústeckém kraji [%], 2008 Zdroj: ČÚZK

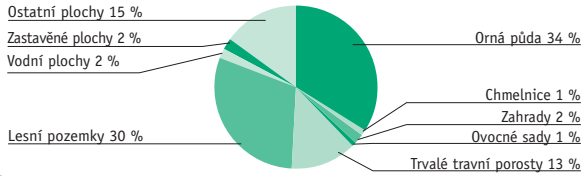

LESY

Výměra lesů Ústeckého kraje v roce 2008 činila dle ČÚZK 160 207 ha, lesnatost dosáhla 30,1 % (průměr ČR je 33,7 %), tj. páté nejnižší hodnoty v ČR. Lesy zvláštního určení tvořily 40 % rozlohy lesů, meziročně se jejich rozloha procentuálně nezměnila.

Výše celkových nahodilých těžeb dosáhla druhé nejnižší hodnoty v ČR, 159 tis. m³ dřeva, výše nahodilých těžeb způsobených abiotickými vlivy, z nichž polomy vázané na poškození větrem tvoří rozhodující většinu, dosáhla 106 tis. m³ dřeva.

Zdravotní stav lesních porostů je určován především mírou defoliace*. Míra defoliace v Ústeckém kraji byla v roce 2008 pátá nejnižší v ČR.

Vývoj míry defoliace jehličnatých porostů starších 60 let (třída 2–4) v Ústeckém kraji [%], 1997–2008, Zdroj: VÚLHM

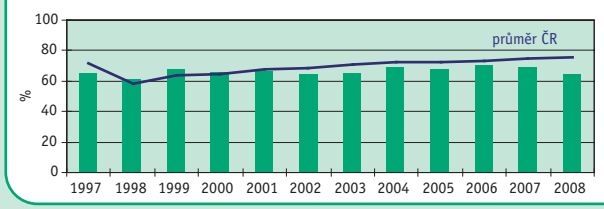

* Defoliace (odlistění) – relativní ztráta asimilačního aparátu (listů nebo jehličí) v koruně poškozeného stromu v porovnání se zdravým stromem, rostoucím ve stejných porostních a stanovištních podmínkách. Hodnoty defoliace se rozdělují do pěti základních tříd, z nichž poslední tři charakterizují významně poškozené stromy: 0 – žádná (0–10 %); 1 – mírná (11–25 %); 2 – střední (26–60 %); 3 – silná (61–99 %); 4 – odumřelé stromy (100 %).

EKOLOGICKÉ ZEMĚDĚLSTVÍ

V Ústeckém kraji v roce 2008 tvořila výměra zemědělské půdy obdělávané ekologicky 10,4 %, resp. 28 850 ha celkové výměry zemědělské půdy v kraji (276 366 ha), což kraj řadí na 6. místo v ČR. Výměra ekologicky obdělávané zemědělské půdy v ČR dosáhla 8,04 % zemědělské půdy.

Vývoj ekologického zemědělství v Ústeckém kraji [počet, tis. ha, %], 2006–2008 Zdroj: MZe

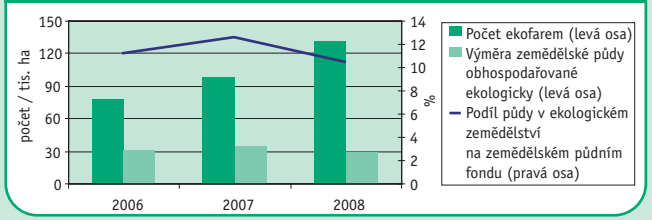

Ochrana přírody

ÚZEMNÍ OCHRANA PŘÍRODY

Na území Ústeckého kraje se z velkoplošných zvláště chráněných území (ZCHÚ) nachází Národní park České Švýcarsko (vyhlášen 1. 1. 2000), CHKO České středohoří, CHKO Labské pískovce, CHKO Lužické hory a CHKO Kokořínsko, které společně zaujímají čtvrtinu rozlohy kraje. V kraji bylo v roce 2008 evidováno 140 maloplošných zvláště chráněných území o celkové rozloze 3 504 ha – konkrétně 11 národních přírodních rezervací, 13 národních přírodních památek, 53 přírodních rezervací a 63 přírodních památek. V působnosti Krajského úřadu Ústeckého kraje je celkem 60 zvláště chráněných území. Dále zasahuje do kraje 7 přírodních parků, které zajišťují územní ochranu přírody na obecné úrovni. V roce 2008 nebylo vyhlášeno žádné zvláště chráněné území, ani přírodní park.

Zvláště chráněná území a přírodní parky v Ústeckém kraji, 2008 Zdroj: AOPK ČR, KÚ Ústeckého kraje

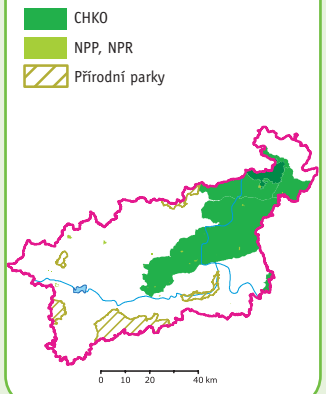

Lokality soustavy Natura 2000 v Ústeckém kraji, 2008 Zdroj: AOPK ČR

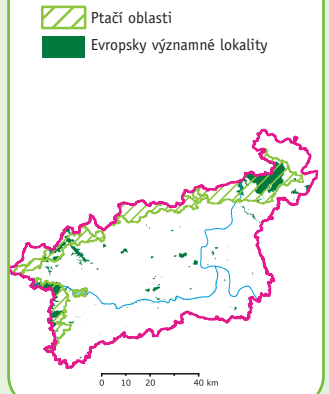

PÉČE KRAJE O ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ (ZCHÚ)

V roce 2008 byla Krajským úřadem Ústeckého kraje provedena aktualizace plánů péče u 17 zvláště chráněných území v jeho kompetenci. Byl také dokončen proces přehlášení (úprava hranic) u dvou maloplošných zvláště chráněných území (PR Světlík a PR Velký rybník). Začalo se pracovat na přípravě materiálů potřebných k vyhlášení nových zvláště chráněných území (Dobříňský háj s výskytem sněženky podsněžníku; zpracovávání inventarizačních a entomologických průzkumů v lokalitě Želinský vrch, Zlatník a Stráně u Patokryjí a další). Krajský úřad Ústeckého kraje se v roce 2008 podílel společně se Scholou Humanitas Litvínov a Lesy České republiky, s.p. na již druhé etapě výsadby sazenic jedle bělokoré (*Abies alba Mill.*), a to 2 000 ks v přírodní rezervaci Vlčí důl.

V průběhu roku 2008 byly na území 36 ZCHÚ v působnosti Krajského úřadu Ústeckého kraje provedeny managementové zásahy, které spočívaly zejména v odstraňování expanzivně se chovajících dřevin, kosení travních porostů, pokusném vypalování vybraných ploch, výstavbě a opravě přehrážek a zatravňování zrušených políček pro zvěř.

Za realizaci uvedených opatření byla Krajským úřadem Ústeckého kraje uhrazena celková částka 3,8 mil. Kč.

PODPORA VÝSKYTU OHROŽENÝCH DRUHŮ ROSTLIN A ŽIVOČICHŮ

V roce 2008 probíhaly práce na programech péče o vybrané druhy rostlin a živočichů, konkrétně na záchranném programu pro lilii cibulkonosnou (*Lilium bulbiferum L. susp. bulbiferum*), jehož příprava začala již v roce 2007, dále byla zahájena příprava záchranného programu pro vzácné plže kružníka Rossmaesslerova a vřetence horského a jediného endemického druhu brouka České republiky – krasce *Cylindromorphus bohemicus*.

Energetika

SPOTŘEBA ELEKTRICKÉ ENERGIE

V Ústeckém kraji se v roce 2008 obrátil klesající trend spotřeby elektrické energie a meziročně se celková spotřeba zvýšila o 5,3 %. Celková spotřeba dosáhla 7 604,4 GWh. Tento nárůst je největší měrou způsoben zvýšením spotřeby v oblasti průmyslu o 16,6 %, též v domácnostech lze zaznamenat nárůst (o 5,3 %).

Vývoj hrubé roční spotřeby elektřiny v jednotlivých sektorech národního hospodářství v Ústeckém kraji [GWh], 2001–2008, Zdroj: ERÚ

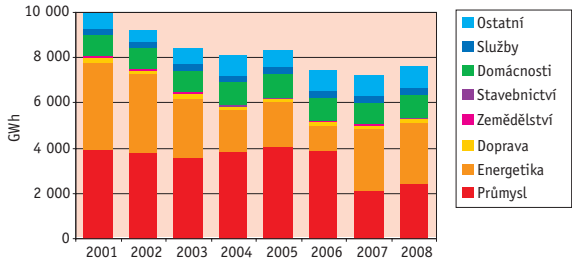

MĚRNÉ EMISE Z VYTÁPĚNÍ DOMÁCNOSTÍ

Přestože je v Ústeckém kraji relativně vysoká hustota zalidnění (60 domácností na km^2 oproti průměrnému počtu 50 domácností na km^2), jsou zde emise z vytápění domácností nižší než je celorepublikový průměr. Tato situace je pravděpodobně způsobena vysokým podílem ekologicky příznivých způsobů vytápění domácností (viz níže).

Měrné emise z vytápění domácností v Ústeckém kraji [t.rok^{-1}.km^{-2}, kg.rok^{-1}.km^{-2}], 2008, Zdroj: ČHMÚ

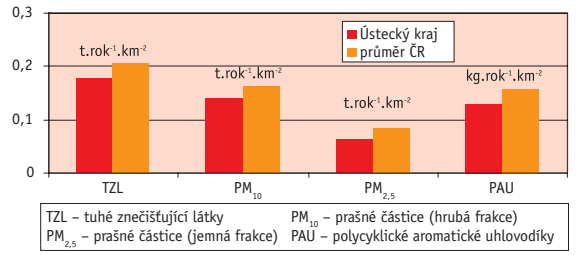

STRUKTURA VYTÁPĚNÍ DOMÁCNOSTÍ

Ústecký kraj má nejvyšší podíl vytápění centrálním zásobováním teplem, a to i v porovnání s ostatními kraji (průměr ČR je 37,4 %). Využívá jej zde 170 833 domácností (52,8 %). Ostatní způsoby vytápění domácností v kraji včetně uhlí jsou v celorepublikovém porovnání pod průměrem, přestože se jedná o kraj, pro něhož je těžba hnědého uhlí typická.

Struktura vytápění domácností v Ústeckém kraji [%], 2008 Zdroj: ČHMÚ

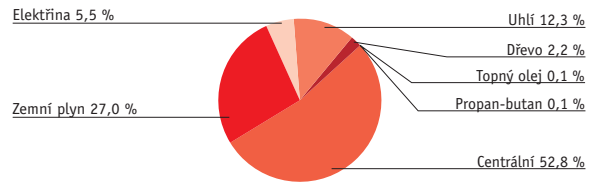

Průmysl, těžba

EMISE Z PRŮMYSLU

Zvláště velké a velké zdroje znečišťování vypouštějí do ovzduší cca 90 % celkového množství emisí. V roce 2008 došlo k celkovému poklesu nejdůležitějších průmyslových emisí (SO_2, NO_x, CO), přičemž nejvýraznější meziroční pokles byl zaznamenán u oxidu siřičitého (cca o jednu pětinu).

Vývoj emisí z velkých zdrojů znečišťování (REZZO 1)* v Ústeckém kraji [tis. t], 2000–2008, Zdroj: ČHMÚ

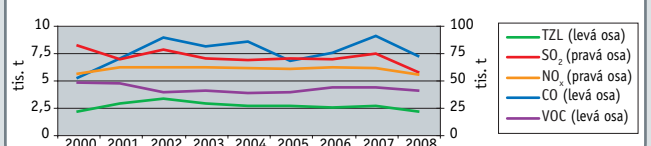

- * REZZO 1 – stacionární zařízení ke spalování paliv o tepelném výkonu vyšším než 5 MW a zařízení zvlášť závažných technologických procesů.

VÝPIS HLAVNÍCH ZDROJŮ Z IRZ

Výpis hlavních zdrojů z IRZ (Integrovaného registru znečišťování životního prostředí) v Ústeckém kraji, 2007, Zdroj: CENIA

Název organizace	Emise do ovzduší	Emise do vod	Přenosy v odpadech
ČEZ a.s., Elektrárny Prunéřov	As, F a anorg. slouč., Cl a anorg. slouč., Cd, Ni, Pb, CO, CO_2, NO_x, SO_x, PCDD+PCDF, PM_{10}, PAU, Hg	F, Cd, Zn	azbest, PAU, PCB
ČEZ a.s., Elektrárny Tušimice	As, F a anorg. slouč., Cl a anorg. slouč., Cd, Ni, Pb, CO_2, NO_x, SO_x, PCDD+PCDF, PM_{10}, PAU, Hg	Zn	azbest, PAU, PCB
Unipetrol RPA, Chemopetrol	NH_3, As, F a anorg. slouč., Cl a anorg. slouč., Cd, SO_x, PM_{10}, NMVOC, Pb, CO, CO_2, NO_x, Hg	As, N, P, TOC, fluoridy, AOX, kyanidy, chloridy	
Mondi Štětí a.s., celulozka	CO_2, NO_x, PM_{10}, Hg, Zn	As, N, P, TOC, Zn, fluoridy, AOX, Hg, chloridy, Cu, Pb	
Lovochemie, a.s., Lovosice	NH_3, As, F a anorg. slouč., N_2O, CO_2, NO_x, SO_x, Hg	N, TOC, fluoridy, Hg, Zn	P, Cd, Pb, Zn
Dalkia, Česká rep., a.s., závod teplárna Trmice	CO_2, NO_x, SO_x		As, Cr, Cd, Cu, Ni, Pb, Hg, Zn

- PCDD – polychlorované dibenzo-p-dioxiny, PCDF – polychlorované dibenzofurany, PAU – polycyklické aromatické uhlovodíky, AOX – halogenované organické sloučeniny, TOC – celkový organický uhlík, PCB – polychlorované bifenyly, NMVOC – nemethanové těkavé organické sloučeniny

TĚŽBA

Kraj se podílí na těžbě surovin v ČR největším dílem díky těžbě hnědého uhlí, které se těží v mostecké (velkolom Bílina, ČSA, Holešice, Vršany a hlubinný důl Dolní Jiřetín-Centrum) a chomutovské části (velkolom Tušimice-Libouš) severočeské pánve. Zajišťuje 71 % domácí těžby, ale i spotřeby této suroviny.

Vývoj těžby Ústeckého kraje [mil. t], 2000–2008 Zdroj: ČGS-Geofond

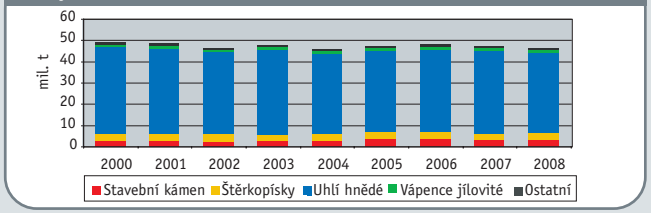

Doprava

CHARAKTERISTIKA DOPRAVY

Hlavní dopravní proudy v kraji se uskutečňují v Podkrušnohorské pánvi (spojené zejména s průmyslem) – např. silnice I/13 Ústí nad Labem – Teplice – Most – Chomutov), dále je frekventované propojení kraje s Prahou (silnice I/8 Ústí nad Labem – Lovosice a dálnice D8). Intenzita dopravy na komunikacích směřujících do Německa, ve Šluknovském výběžku a v hornatých příhraničních oblastech Krušných hor je výrazně nižší. Kraj patří k územím s rozvinutou osobní železniční dopravou, která se ročním přepravním objemem cca 12,4 mil. osob v roce 2008 téměř vyrovná počtům osob přepravených linkovými autobusy, což je ve srovnání s ostatními kraji ČR výjimka. Význam železniční dopravy v nákladní dopravě je v Ústeckém kraji nejvyšší v ČR, hlavně v důsledku těžby uhlí, a s tím spojených průmyslových výrob. Železnice v kraji přepraví cca 32 % celkového objemu přepraveného nákladu.

Počet přepravených osob jednotlivými druhy veřejné dopravy v Ústeckém kraji [mil.], 2000–2008, Zdroj: MD

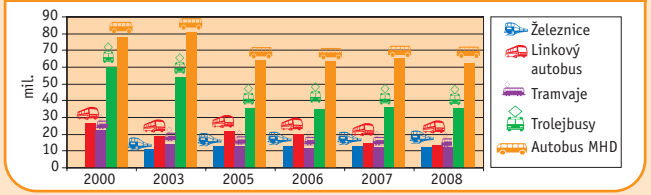

Množství přepraveného nákladu* v Ústeckém kraji [tis. tun], 2000, 2003, 2006, 2007, 2008, Zdroj: MD

	2000	2003	2006	2007	2008
Železnice	17 941,8	17 765,6	19 793,6	20 275,3	19 101,3
Silnice	54 589,0	38 055,0	40 980,6	40 549,1	40 609,5
Vodní	364,8	683,2	125,8	87,8	193,7

- * Jedná se o počet přepravených osob (resp. zboží) nezávisle na délce přepravy. Údaj byl vypočten jako součet přepravních objemů v rámci kraje a mezi kraji (přes hranice kraje).

AUTOMOBILIZACE A HUSTOTA DOPRAVNÍ SÍTĚ

Automobilizace v kraji (410 registrovaných osobních automobilů na 1 000 obyvatel) je z celostátního pohledu mírně podprůměrná. Kraj má v rámci ČR druhou nejhustší síť železnic (po Hl. m. Praha), která dosahuje 157 % průměrné hustoty železniční sítě v ČR, a lehce nadprůměrnou hustotu silniční sítě.

Hustota dopravní sítě v Ústeckém kraji [km, km.km^{-2}], 2008 Zdroj: MD

	Délka komunikací v kraji (km)	Hustota dopravní sítě (km.km^{-2})
Železnice	1 020	0,191
Silnice celkem	4 146	0,777
Silnice 1. třídy (z toho rychl. kom.)	491 (7)	0,092
Dálnice	53	0,011

EMISE Z DOPRAVY

Měrné emise na obyvatele i na jednotku plochy v kraji (v důsledku rozsáhlých území bez výraznější dopravní zátěže) jsou zřetelně pod úrovní průměru ČR. Celkově se v kraji vyprodukuje okolo 6 % celkových národních emisí sledovaných látek z dopravy. Emise CO_2 z dopravy, podobně jako v ostatních krajích, mírně stoupají, emise PM stagnují, oxidy dusíku a VOC zaznamenávají pokles.

Vývoj měrných emisí CO_2, NO_x, VOC a PM z motorové dopravy v Ústeckém kraji a v ČR [kg. obyv.$^{-1}$], 2005–2008, Zdroj: CDV

Rok/Emise	Ústecký kraj				ČR			
	CO_2	NO_x	VOC	PM	CO_2	NO_x	VOC	PM
2005	1 259	7,3	3,4	0,483	1 776	10,05	4,57	0,637
2006	1 283	6,9	3,1	0,474	1 804	9,46	4,11	0,622
2007	1 340	6,6	2,9	0,482	1 891	9,08	3,90	0,633
2008	1 304	6,1	2,5	0,456	1 833	8,41	3,32	0,597

- PM – prašné částice, VOC – těkavé organické látky